

NĚKTERÉ OTÁZKY PŘÍPRAVY ODRAŽENÍ AGRESE NEPŘÍTELE

Možnost rozpoutání a vedení agresivní války proti socialistickým státům ekonomicky i vojensky silnou koalici imperialistických států nutně vede k závěru, že odražení agrese nepřítel je možné jen při účelném a cílevědomém využití všech sil, prostředků a zdrojů, které má socialistická společnost a jen v těsném internacionálním spojení socialistických zemí.

Opatření ke spolehlivému zabezpečení obrany proti ozbrojené agresi musí vycházet z možného způsobu a formy ozbrojeného napadení, množství a připravenosti sil a prostředků, které jsou k dispozici, i místa a úlohy země v rámci obrany států socialistického společenství.

Cílem článku je naznačit některé nové problémy, které vystupují do popředí v současné době v souvislosti se změnami bojových možností vojsk, a uvést některé názory na možné způsoby jejich řešení.

Ozbrojené síly států NATO, umístěné již nyní v Evropě, jsou udržovány ve vysoké pohotovosti, zvláště raketové jaderné zbraně, letectvo a průzkumné prostředky. Příprava válčiště na území států NATO v Evropě zabezpečuje řízení a navedení letectva i rozvinutí odolné spojovací soustavy (ve velmi krátké době) k velení ozbrojeným silám. Připravená letištní síť umožňuje rozptýlení letectva po letkách. Je zřízen silný systém protivzdušné obrany, vybudována hustá síť komunikací, která zajišťuje uskutečnění rozsáhlého manévru silami a prostředky, v krátké době vytvoření silných uskupení vojsk a zabezpečuje potřebné přísuny materiálu. Vytvořená síť skladů a zásoby materiálu všeho druhu, soustředěné již v míru, dávají možnost v plném rozsahu organizovat týlové a speciální technické zabezpečení raketových jaderných sil, pozemního vojska a vojenského letectva od zahájení ozbrojeného napadení do doby plného rozvinutí týlu.

To vytváří podmínky silám a prostředkům států NATO zahájit ozbrojené napadení socialistických států v Evropě bez předchozích **mimořádných opatření** pouze těmi silami, kterými disponuje v míru.

Bez předcházejícího doplnění může být, podle mého názoru, v pásmu proti ČSSR během několika hodin uvedeno do pohotovosti k zahájení agrese uskupení

pozemního vojska v síle až 8 divizí, lehkého obrněného pluku a 3 brigád. Z toho může tvořit první operační sled 5 divizí (z nichž 2 tankové), lehký obrněný pluk a do 3 brigád. První operační sled může mít kolem 1800 tanků, více jak 1000 děl, minometů a raketometů, přibližně 2000 protitankových zbraní a více jak 150 bitevních vrtulníků.

K letecké podpoře i při zahájení agrese nenadálým napadením může být použito více jak 300 letounů stíhacího bombardovacího a stíhacího letectva, z nichž může být asi 150 letounů — nosičů.

Z operačně taktických prostředků jaderného napadení (ŘS Lance, Pershing 1A, Pershing 2) může být v pásmu proti ČSSR kolem 60 až 90 odpalovacích zařízení.

S těmito silami a prostředky může pravděpodobný nepřítel na důležitých směrech vytvořit v krátké době silné útočné uskupení pozemních vojsk schopné vést silné údery a zabezpečit jejich leteckou podporu.

I bez předcházejícího rozsáhlého přeskupení vojsk má možnost od samého zahájení agrese uskutečnit překvapivé ničivé údery jak jadernými, tak i konvenčními zbraněmi do celé hloubky rozmístění ozbrojených sil států Varšavské smlouvy na válčišti.

V současné době vyvíjené a do výzbroje armád států NATO zaváděné průzkumné a palebné i další zbraňové systémy se vyznačují vysokým stupněm pohotovosti k vedení účinných úderů, velkou manévrovostí, přesností zásahu a ničivostí. Spolu s možností vytvořit silná útočná uskupení bez rozsáhlejších předchozích příprav k zahájení ozbrojeného napadení a jejich utajení počítá velení NATO s rozpoutáním ozbrojeného konfliktu pouze za **použití konvenčních zbraní, s překvapením** a důsledným uplatněním koncepce **kombinovaného vzdušného a pozemního boje**.

Možné změny v metodě i rozsahu napadení zásadně ovlivní cíl, obsah i způsob přípravy a vedení operací na počátku války.

Z hlediska příprav a způsobů odrazení možné nepřátelské ozbrojené agrese vychází vojenská **doktrína** států Varšavské smlouvy především z těchto základních **závěrů**:

— Nepřítel bude především usilovat o ozbrojené napadení s překvapením, v době pro něho výhodné. Lze však předpokládat, že se podaří zjistit přípravy nepříteli k ozbrojenému napadení alespoň v nejnutnějším rozsahu a že bude k dispozici aspoň minimální lhůta k uskutečnění nejnutnější činnosti k odrazení agrese.

— Opatření k odrazení nepřátelského ozbrojeného napadení je nutné co nejvíce **utajit**. Za současných podmínek, kdy nepřítel svými prostředky je schopen vést průzkum do celé hloubky válčiště a získat zprávy v reálném čase, je bezpodmínečně nutné utajit realizovaná opatření k odrazení nepřátelské agrese i zámysl prvních operací, zabránit nepříteli zjistit a zničit rozhodující objekty v sestavě vlastních vojsk.

— Rozhodující úlohu v příští možné válce budou mít raketová vojska strategického určení. Významnou úlohu si však ponechává i pozemní vojsko.

— V současných podmínkách jsou jen pozemní vojska schopna využít jaderných i ostatních palebných úderů k dokončení zničení nepřátelských uskupení, ovládnout důležité prostory v hloubce jeho území a zabránit nepříteli v pokračování ozbrojené agrese.

— Hlavním druhem operací pozemního vojska jsou proto útočné operace. Přesto však není možné vyloučit vedení obrany, která může nabýt i formy

obranné operace. Při zahájení nepřátelského ozbrojeného napadení je možné, že dojde k situaci, kdy vlastní vojska budou nucena odrazet je obranou nejen na směrech, kde se předem předpokládalo zaujmout obranu, ale v některých případech i na směrech, kde bylo plánováno přejít do útoku.

Změny v možném způsobu a rozsahu nepřátelského ozbrojeného napadení vyžadují dále hledat a rozpracovat možné **způsoby přípravy a vedení operací na počátku války.** Vzhledem k možnostem nepřítele zahájit ozbrojené napadení je nutné při plánování a přípravě jeho odražení věnovat pozornost především vedení nepřetržitěho **průzkumu** s cílem rozpoznat přípravy nepřítele k zahájení ozbrojené agrese. Přitom se zvláště zaměřit na zjištění doby a prostorů rozvinutí průzkumných a palebných systémů nepřítele, jeho míst velení, řízení i navedení letectva a prostředků PVO, rozmístění a přípravu k napadení nepřátelských jaderných prostředků, taktického letectva a pozemních vojsk. Včas upřesnit rozvíjení a přeskupení sil i prostředků nepřítele, směry a prostory vytváření jeho útočných uskupení i jejich složení.

Myslím, že je zapotřebí, aby štáby včas **upřesnily zámysl** odražení nepřátelského ozbrojeného napadení a vedení operací na počátku války v závislosti na možných podmínkách jejich zahájení, ale také způsob jaderného a palebného ničení nepřítele a vytvoření uskupení k odražení nepřátelského napadení.

Při přípravě operací na počátku války v soudobých podmínkách je určujícím hlediskem **odražení nepřátelského ozbrojeného napadení** i za situace, kdy se nepříteli podaří předstihnout naše vojska v rozvinutí a dosáhnout převahy v silách a prostředcích. Je nutné mít trvale na zřeteli, že od samého zahájení napadení bude nepřítel vést ničivé údery do celé hloubky sestavy vojsk prvního strategického sledu s maximální intenzitou na sestavu vojsk prvního operačního sledu.

Použitím vzdušných výsadků a aeromobilních jednotek bude vytvářet i rozsáhlá ohniska úporné bojové činnosti v hloubce sestavy našich vojsk.

Z těchto důvodů se pro přípravu úspěšného odražení nepřátelského ozbrojeného napadení a vedení operace na počátku války projevují některé **nové požadavky na způsob vedení bojové činnosti i plánování a přípravu operací.**

I když v podstatě zůstávají v platnosti hlavní dosavadní zásady i obsah plánování a přípravy operací, je nutné vyjádřit v plánech způsoby i formy odražení nepřátelských palebných úderů vedených do celé operační hloubky armády i frontů prvního sledu, jak předstihnout nepřítele v palebných úderech i úderech letectva, jak ničit vzdušné výsadky a aeromobilní jednotky vysazené do hloubky sestavy, jak zabezpečit volnost manévru k vytvoření uskupení k aktivní bojové činnosti, jak získat iniciativu a vytvořit podmínky k vedení převládající bojové činnosti. Přitom je zapotřebí připravit a realizovat opatření k maximálnímu utajení zámyslu operace, uvedení vojsk do plné bojové pohotovosti a zaujetí operační sestavy při trvalé dezinformaci nepřítele.

Jednou ze soudobých zásad plánování operace na počátku války je požadavek připravit obrannou operaci a vedení obranné činnosti k odražení nepřátelské ozbrojené agrese i na směrech, kde zamýšlíme přejít do útoku se zahájením napadení. K odražení nepřátelského útoku je tedy nutné plánovat **útočnou, ale i obrannou operaci.** Z nich se pak uskuteční ta, která bude odpovídat situaci bezprostředně před a při zahájení napadení. Jen tak je možné realizovat

optimální varianty bojové činnosti za různých možných podmínek rozpoutání války. Je nutné počítat s tím, že od zjištění příprav nepřítele k napadení do zahájení bojové činnosti bude jen velmi málo času na upřesnění úkolů vojsk. Proto některé zkušenosti ze cvičení vedou k závěru, že mnoho opatření vyžadovaných v plánu obranné i útočné operace na počátku války musí být společných.

Při přípravě prvních operací k odrazení nepřátelské agrese budou štáby značnou část opatření připravovat i uskutečňovat již v míru. Kromě přijetí rozhodnutí a zpracování plánu operace to mohou být především některá opatření ženijního zabezpečení v pásmu překrytí státní hranice, příprava míst velení i určených prostorů, spojovací soustavy, systému velení, některých opatření zabezpečení součinnosti, všestranného zabezpečení operace, z nichž především vedení průzkumu ve vymezeném rozsahu, vytvoření, rozmístění a ochrana určených materiálních zásob, příprava zařízení speciálního technického zabezpečení i opatření k uvedení vojsk do plné bojové pohotovosti, ale také příprava a údržba komunikací.

Všechny tyto úkoly je nutné plnit skrytě, dosáhnout maximálního utajení zámyslu odrazení nepřátelské agrese a klamat nepřítele o skutečném použití vojsk.

Současné možnosti nepřátelského průzkumu (s využitím technických prostředků, které pracují již v míru) a vedení účinných palebných úderů i konvenčními zbraněmi do značné hloubky vyžadují hledat nové způsoby jak skrýt přípravy k odrazení napadení a jak bránit vojska před nepřátelskými údery. Z toho hlediska bude zřejmě účelné využívat **skrytého zmobilizování** některých svazků a útvarů v posádkách, bez zjevných změn v jejich každodenním plnění úkolů. Jsem toho názoru, že zmobilizování vojsk v posádkách dává i určitou ochranu před technickým průzkumem i údery vysoce přesných zbraní založených na principu infračerveného napadení.

Při včasném zjištění příprav nepřítele i ke zvýšení připravenosti vlastních vojsk k odrazení jeho napadení a utajení zámyslu první operace může být někdy účelné vyvést některé svazky a útvary do výcvikových prostorů nebo prostorů cvičení v blízkosti státních hranic.

V závislosti na podmínkách je potom zapotřebí upřesnit plány prvních operací, ve kterých vyjádřit i způsob jejich zahájení, tj. zda se vojska budou přesunovat k zaujetí operační sestavy nebo na čáry zasazení buď přímo z posádek, nebo z prostorů cvičení (výcvikových prostorů).

V soudobých podmínkách nutná zásada — připravovat se k odrazení nepřátelské agrese útočnou i obrannou operací a přistoupit k vedení té, která bude odpovídat vzniklé situaci — přináší vysoké požadavky zejména na **vytváření uskupení vojsk** frontu i armády k vedení první operace a z toho vyplývající požadavky i na uspořádání výchozího prostoru.

Složitým problémem je především vytvoření a **učlenění operační sestavy**. Základem obrany je soustředit úsilí na směru očekávaného útoku hlavního uskupení nepřítele a připravit protiúder do prostoru, kde se nepřátelské uskupení vklínílo do sestavy vlastních vojsk. V útočné operaci pak bude hlavní uskupení vytvářeno zpravidla na směrech, kde je nepřítel nejslabší, mimo očekávaný směr jeho útoku. Tento problém vyplývající ze zdánlivě rozporných, protichůdných požadavků je třeba řešit především s ohledem na konkrétní složení, rozmístění, stav bojové pohotovosti vojsk a jejich skutečné bojové možnosti.

Zkušenosti ze cvičení potvrzují, že při hlubokém zhodnocení možností nepřítelů i vlastních vojsk je možné volit takové **učlenění operační sestavy**, které umožní rychlý přechod k vedení toho druhu bojové činnosti, jenž bude odpovídat vzniklé situaci při zahájení napadení. Jsem toho názoru, že je účelné plánovat zaujetí operační sestavy armád prvního sledu tak, aby vševojskové svazky se stály bojovou pohotovostí nebo s velmi krátkou dobou dosažení plné bojové pohotovosti, popřípadě první sledy a v dalším i druhé sledy svazků, které postupně dosahují plné bojové pohotovosti a jejich první sled je schopen plnit určené bojové úkoly, zaujaly spolu s posilovými prostředky určené výchozí prostory v prvním sledu. Částí sil mohou s předstihem zaujímat pásmo příkrytí státní hranice. Na směru očekávaného útoku silného uskupení nepřítelů může být do pásma příkrytí státní hranice vyčleněna většina sil divize prvního sledu nebo i celá s posilovými prostředky. Výchozí prostory divizí prvního sledu jsou připravovány tak, aby umožnily i vedení obrany k odražení útoku nepřítelů. Při přechodu k vedení obranné operace pak vytvářejí hlavní pásmo obrany.

Na směru, kde byla do pásma příkrytí vyčleněna celá divize a kde v hloubce není vhodnější čára pro přípravu předního okraje hlavního pásma obrany, může být stanoven jeho přední okraj na výhodné čáře v pásmu příkrytí. V takovém případě jej budou budovat a bránit hlavní síly divize, která byla vyčleněna do pásma příkrytí státní hranice. Před předním okrajem této obrany mohou mít připravená postavení pásma příkrytí úlohu předstředního postavení.

Svazky s delší dobou dosažení plné bojové pohotovosti mohou postupně zaujímat určené prostory ve druhém sledu. Budou je obsazovat z prostorů soustředění po bojovém poplachu a prostorů zmobilizování. Myslím, že není reálné předpokládat, že při odražení nenadálého napadení by tyto svazky dokončovaly mobilizaci v posádkách, protože by byly vhodným cílem pro nepřátelské vzdušné a raketové úder. S ohledem na počet a bojovou sílu těchto svazků je účelné pro ně určovat prostory ve druhém sledu tak, aby tvořily součást úderného uskupení při přechodu do útoku a po krátkém přesunu mohly být zasazeny i do prvního sledu. Tyto svazky však musí být připraveny vytvořit i hloubku obrany a podle situace vést protiúder ke zničení nepřátelského uskupení, kterému se podařilo proniknout do hloubky výchozího prostoru. Z těchto důvodů je účelné stanovit prostory pro uvedené svazky v hloubce 40—60 km od předpokládaného předního okraje hlavního pásma obrany (v případě přechodu k vedení obranné operace).

V hloubce 80—100 km (od plánovaného předního okraje hlavního pásma obrany) je účelné volit prostory pro divize, které budou do sestavy armád předány později. Je možné předpokládat, že v době, kdy tyto divize budou předávány do sestavy armády, bude vhodné upřesnit jejich bojové použití na základě skutečného vývoje situace.

Při takovémto učlenění operační sestavy může **hloubka výchozího prostoru** vševojskové armády dosahovat 120—140 km.

Pro **druhý sled fronty** budou určovány prostory zpravidla ve vzdálenosti 150—250 km, pro svazky vševojskové zálohy 100—300 km od možného předního okraje obrany. Tyto prostory musí odpovídat požadavku uskutečnění jednoduchého manévru k zasazení druhého sledu i svazků vševojskové zálohy k vytvoření útočného uskupení při přechodu do útoku nebo narůstání síly úderu v něm. Tyto prostory mají zabezpečit i podmínky pro jednoduchý manévr k ve-

dení frontového protiúderu nebo vytvoření hloubky obrany na směru, kde se nepříteli daří pokračovat v útoku.

V článku jsem uvedl jen některé soudobé problémy přípravy odražení nepřátelského napadení na počátku války a ukázal možné směry jejich řešení. Potvrzuje se jako vysoce aktuální úkol dále zkoumat a vyhodnocovat způsoby vedení bojové činnosti nepřítel, možnosti jeho zbraňových systémů a technických prostředků a v souvislosti s tím hledat nejvýhodnější formy rozvoje příprav k odražení nepřátelského napadení.